

Hé, gaan we samen op weg?

Het project MEE op Weg geeft mensen met een beperking de kans om zelfstandig van A naar B te leren reizen. Met het project wil MEE bijdragen aan een inclusieve samenleving, want 'meedoen in het verkeer is ook meedoen in het maatschappelijke verkeer.'

Veel mensen met een beperking of chronische ziekte reizen van jongs af aan al met het speciaal vervoer naar school, werk, vrije tijdsbesteding of naar een andere voorziening. Hoewel ze op deze manier wel op hun bestemming aankomen, zorgt het ook voor 'apartheid' in het verkeer. Mensen met en zonder beperking komen elkaar zo niet tegen, terwijl meedoen in het verkeer juist zorgt voor (nieuwe) ontmoetingen. MEE op Weg vergroot de keuzevrijheid voor mensen met een beperking om zelfstandig te kunnen reizen.

Zelfstandigheid voorop

Het idee voor MEE op Weg is ontstaan bij projectleider Emmely Lefèvre van MEE IJsseloevers: "Iemand met een beperking gaat bijvoorbeeld naar een speciale school terwijl de andere kinderen in de wijk naar de lokale basisschool gaan. Hij of zij reist met het speciaal vervoer, vertrekt op

andere tijden van huis en komt op andere tijden thuis. Hij speelt niet op hetzelfde schoolplein en mist ook het speelmoment na school met de buurtkinderen. "Het speciale vervoer zorgt er dus voor dat mensen met en zonder beperking elkaar nauwelijks ontmoeten en dat mensen met een beperking niet volledig kunnen meedraaien in de samenleving. Daarnaast is het project opgezet om meer in te spelen op de mogelijkheden van een persoon met een beperking en op wat het hem of haar oplevert als hij of zij zelfstandig reist. MEE IJsseloevers wil met het project MEE op Weg het automatisch denken in speciaal vervoer voor mensen met een beperking veranderen.

Maatjes op reis

MEE op Weg bestaat uit vier deelprojecten, waarvan één het OV-/Fietsmaatjes project is. Hierin leren mensen met een beperking om zelfstandig van A naar B te reizen en te ervaren of zelfstandig reizen een optie voor hen is. Samen met een OV-/fietsmaatje oefent de deelnemer een gewenste route, bijvoorbeeld die van huis naar werk. Het OV-/Fietsmaatje kan iemand uit het eigen netwerk van de deelnemer zijn, maar ook een student of vrijwilliger. Voordat de deelnemers met een OV-/Fietsmaatje op pad gaan, stellen zij een avonturenplan op, eventueel samen met ouders of verzorger. In het plan staat wat de deelnemer wil leren, hoe dit het beste geoefend kan worden, waar de deelnemer tegenaan kan lopen en waar het OV-/fietsmaatje rekening mee moet houden. De wens van de deelnemer staat centraal en hij of zij behoudt de regie over het avonturenplan. Ook de

[lees verder >](#)

leiding tijdens het reizen ligt zoveel mogelijk in de handen van de deelnemer. Hij of zij bepaalt bijvoorbeeld bij welke bushalte in- en uitgestapt moet worden en hoe de betaling in een bus verloopt. De vrijwilliger stelt zich hierin bewust terughoudend op.

Betrekken van de omgeving

Bij MEE op Weg zijn veel professionele en informele partners betrokken. Ouders/verzorgers, mantelzorgers en partners spelen een belangrijke rol. Ze helpen bij het opstellen van het avonturenplan en worden gevraagd de deelnemer te stimuleren en ondersteunen waar nodig. Doordat zij de deelnemer goed kennen, weten zij vaak ook waar een OV-/Fietsmaatje tijdens het oefenen op moet letten. Sommige ouders vinden het spannend om hun kind zelfstandig te laten reizen. Zo vertelt een moeder van een zoon met Asperger: "Het is eigenlijk wel dramatisch om je zoon, die absoluut niet alleen in het verkeer kan zijn, los te laten in deze situatie. Het is belangrijk dat ouders meer gaan loslaten en dat ze elkaar dit meer gaan vertellen." Consulentes van MEE bieden ouders die het spannend vinden daarom ondersteuning. Daarnaast worden medewerkers van het openbaar vervoer ook als partner van MEE gezien. (Bus)chauffeurs, zowel in het openbaar- als het speciaal vervoer, hebben een enorme voorbeeldfunctie en kunnen problemen in het vervoer signaleren. MEE heeft een cursusaanbod voor chauffeurs waarin het omgaan met mensen met een beperking centraal staat.

Rol van het onderwijs en de zorginstelling

Binnen het speciaal onderwijs en zorginstellingen lijkt er niet altijd genoeg tijd te zijn om aandacht te besteden aan deelnemen in het verkeer en vervoer. MEE is daarom het gesprek aangegaan met het onderwijs om de noodzaak van zelfredzaamheid in het vervoer te bespreken. MEE wil ook zorginstellingen meer gaan wijzen op de mogelijkheden van zelfstandig reizen voor cliënten. Professionals bedenken vaak niet dat cliënten zelfstandig kunnen reizen en voor sommige instellingen is het nog lastig om de omslag te maken. Een aantal deelnemers van MEE op Weg gaat na het traject toch weer met de taxi naar school of werk, omdat de instelling denkt dat dat beter voor ze is, ondanks dat de deelnemers heel graag zelfstandig wil reizen. Er wordt nog te weinig rekening gehouden met wat de cliënten zelf willen. MEE biedt zorginstellingen en werkvoorzieningen trainingen aan om de methodiek en grondhouding die in het project wordt gebruikt (het avonturenplan) over te dragen. Deze trainingen zijn erg gewild en worden steeds meer afgenomen.

Het bijzondere

MEE op Weg dankt haar succes aan de brede focus. Doordat het project zich zowel op de deelnemer richt, als op de familie, het onderwijs, zorginstellingen en de (bus)chauffeurs, zorgt MEE ervoor dat:

- de deelnemer kan ervaren hoe het is om zelfstandig te reizen
- ouders ervaren dat hun kind zelfstandig leert reizen en misschien meer kan dan ze dachten
- instellingen meer oog krijgen voor de mogelijkheden van cliënten
- er in het onderwijs meer aandacht wordt besteed aan verkeersregels en zelfstandig reizen
- (bus)chauffeurs beter weten hoe om te gaan met mensen met een beperking.

Deze brede focus maakt het voor de deelnemer prettiger en makkelijker om te oefenen met zelfstandig reizen. De werkwijze van MEE op Weg is een succes gebleken. Het oefenen in zelfstandig reizen met een OV-/Fietsmaatje, blijkt voor een deelnemer een goede manier te zijn om te ervaren of zelfstandig reizen iets voor hem of haar is. Omdat de vraag van de deelnemer altijd centraal staat, kan deze steeds blijven aangeven bij het OV-/Fietsmaatje wat hij of zij wil leren of dat het misschien nodig is om het avontuur te beperken of juist uit te breiden. De eigen kracht van de deelnemer wordt dus op verschillende manieren aangesproken.

Professionaliteit Verankerd

Deze publicatie is ontwikkeld als onderdeel van het project *Professionaliteit Verankerd*, onderdeel van het VWS programma Beter in Meedoen. Er is ook een uitvoerige praktijkbeschrijving van dit project beschikbaar.

Kijk voor deze publicatie en de uitgebreide beschrijving op www.movisie.nl/professionaliteitverankerd of in de databank praktijkvoorbeelden.

